

„Augustdorfas bojā eja”

SARUNA AR AUGUSTDORFAS LATVIEŠU ĢIMNAZIJAS
INTERNĀTA VADITĀJU INŽ. E. ĀBOLIŅU

Pārvērtībām, kādas pēdējā gada laikā notiek Rietumvācijā, dzīvu piemēru dod Augustdorfa, vieta, kur līdz šim mitinājās latviešu ģimnazija, Latviešu Centrālā Komiteja un citas latviešu iestādes Vācijā. Nometnes tuvumā jau uzceltas sešpadsmit ēkas vācu karavīriem, izplānotas vēl citas celtnes un līdz ar to izmainās viss apkārtnes reljefs šinī Teutoburgas meža stūrī. Sīti pēdējā stunda Augustdorfas latviešu novietnei. Sarunās ar nomenes vecajiem iemītniekiem dzirdu ar smeldzi teiktus vārdus par „Augustdorfas bojā eju”.

No Augustdorfas tuvākajās nedēļās šķiras latviešu un igauņu centrālās komitejas, Daugavas Vanagu centrālā un Rietumvācijas valde, Augustdorfas latviešu ģimnazija un internāts. Tieši šie pēdējie iestādījumi šķita ar Augustdorfu visvairāk saauguši un tādēļ pārlaižu skatu sadugušajām barakām, kas visus trimdas gadus rādījušas spirtu gara rosmi un jautāju allaž nopietnajam ģimnazijas internāta pārzinim inspektoram Ed. Āboliņam, kad īsti ģimnazija un internāts pārcelsies uz jaunajām telpām Minsterā.

„Ģimnazijas pārcelšana paredzēta februāra beigās un marta sākumā. Skolai paredzētās jaunās telpas Minsterā beidz patlaban remontēt. Skola novietosies Grēvenes kazarmēs.”

— Vai jaunās telpas būs ērtākas vai neērtākas?

„Mēs ceram, ka jaunās telpas būs tikpat ērtas kā vecās. Minsterē būs pieejamas bez tam bibliotēkas, opera, teātri un mācības līdzekļu kabineti, tās ir priekšrocības un iespējas, kādu Augustdorfā nav.”

Atceroties, ka lietuviešu ģimnazijai Vācijā ar pārcelšanos uz jaunām telpām bija jāzaudē visi vācu iestāžu pabalsti, jautāju, vai latviešu ģimnazijai Minsterē nodrošināts tāds pats atbalsts kāds bija Augustdorfā.

„Ģimnazijai no vācu iestāžu puses turpmāk solīts tāds pats atbalsts kā līdz šim. Skolas saime tomēr neapsveic pārcelšanos, — mēs pārceļamies tāpēc, ka šeit vairs nevaram palikt. Minsteri izvēlējamies tāpēc, ka tā bija labākā no piedāvātajām vietām, katrā ziņā labāka par Lintorfu. Mēs neaizmirsīsim Augustdorfas skaisto apkārtni, priežu mežus, viršu laukus, veselīgo un svaigo gaisu un iespējas dažādās sporta spēlēs, arī skautismu brīvā dabā. Priežu meži te tādi paši kā Latvijā, teiksim Rīgas jūrmalā, un pakalni vai kalni dažviet atgādināja Vidzemes augstieni. Kalnu, ko redzam pret internāta baraku, bērni nosaukuši par „Gaiziņu.” Arī citiem mūsu pakalniem šē kāds latvisks apzīmējums. Tā visa Minsterē vairs nebūs.”

— Cik daudz skolēnu patlaban ir Augustdorfā?

„Skolā mācās 103 skolnieki un skolnieces, internātā mitinās 51. Iespējams, ka pirmajā laikā pēc pārcelšanās skolnieku skaits nedaudz samazināsies, jo dažas ģimenes vēl izceļos uz ASV, bet dažas vēl nav izšķīrušās par pārcelšanos uz Minsteri.” Inspektors pāršķirsta lapiņas, un tad piezīmē: „Pagājušajā trimestrī audzēkņu skaits samazinājās par 15, un tas notika tādēļ, ka 6 izceļoja uz ASV vai Kanadu, 5 aizgāja mācīties amatā, bet 4 pārtrauca mācības pārcelšanās dēļ.”

— Kā ir ar sekmēm?

„Ģimnazijai no vācu iestāžu puses turpmāk solīts tāds pats atbalsts kā līdz šim. Skolas saime tomēr neapsveic pārcelšanos, — mēs pārceļamies tāpēc, ka šeit vairs nevaram palikt. Minsteri izvēlējamies tāpēc, ka tā bija labākā no piedāvātajām vietām, katrā ziņā labāka par Lintorfu. Mēs neaizmirsīsim Augustdorfas skaisto apkārtni, priežu mežus, viršu laukus, veselīgo un svaigo gaisu un iespējas dažādās sporta spēlēs, arī skautismu brīvā dabā. Priežu meži te tādi paši kā Latvijā, teiksim Rīgas jūrmalā, un pakalni vai kalni dažviet atgādināja Vidzemes augstieni. Kalnu, ko redzam pret internāta baraku, bērni nosaukuši par „Gaiziņu.” Arī citiem mūsu pakalniem šē kāds latvisks apzīmējums. Tā visa Minsterē vairs nebūs.”

— Cik daudz skolēnu patlaban ir Augustdorfā?

„Skolā mācās 103 skolnieki un skolnieces, internātā mitinās 51. Iespējams, ka pirmajā laikā pēc pārcelšanās skolnieku skaits nedaudz samazināsies, jo dažas ģimenes vēl izceļos uz ASV, bet dažas vēl nav izšķīrušās par pārcelšanos uz Minsteri.” Inspektors pāršķirsta lapiņas, un tad piezīmē: „Pagājušajā trimestrī audzēkņu skaits samazinājās par 15, un tas notika tādēļ, ka 6 izceļoja uz ASV vai Kanadu, 5 aizgāja mācīties amatā, bet 4 pārtrauca mācības pārcelšanās dēļ.”

— Kā ir ar sekmēm?

„Audzēkņu sekmes visumā apmierina. Vecākajās klasēs tās pat ir ļoti labas. Ģimnazijā uz otru gadu palika 7 skolnieki, t. i. 12 proc. Mazāk sekmīgo atsiņāšana uz otru gadu tajā pašā klasē notiek jaunākajās klasēs.”

— Vai tiesa runām, ka ģimnazijā salasās lielāko tiesu mazāk apdā-

vināti skolēni, kam vācu ģimnaziju durvis slēgtas?

„Nav taisnība, ka mūsu ģimnaziju apmeklētu tikai mazāk apdācināti. No vācu ģimnazijām pārnāk tādi, kuŗu vecāki nespēj samaksāt skolas naudu. Pie mums gan mācās daži bērni, kas pēc saviem gadiem nevarētu iekļūt vācu ģimnazijās. Esmu vērojis trīs pēdējo gadu laikā mūsu abiturientu gaitas augstskolās, — tie visi studē, izņemot dažus, kas izceļojuši, un pie tam ar labām vai ļoti labām sekmēm. Katrā ziņā tie spējīgi nostāties līdzās vācu studentiem, ar tiem sacenšoties.“

— Vai pie ģimnazijas darbojas arī kāds skolēnu vecāku iestādījums?

„Ik gadus sasaucam 1—2 vecāku sapulces, kuŗās piedalās galvenokārt augustdorffieši, jo citur dzīvojošiem ierašanās sapulcē tikpat kā neiespējama. Vecāki tomēr nevelta šīm sapulcēm sevišķi lielu vērību.“

— Vai audzēkņi uzrāda pašdarbību un piedalās kādās latviešu jaunatnes organizācijās?

„Darbojas Eiropas latv. jaunatnes apvienības nodaļa un šachistu grupas.“

— Un kā ar patriotismu?

„Vispirms jāsaka, ka audzēkņu vidū valda, ar ļoti maz izņēmumiem labs, biedrīgs gars, — atbilstošs. — Domāju, ka apmeklēt latviešu vidusskolu un mācīties latviešu valodu vien jau nozīmē ideālisma un patriotisma parādīšanu. Mēs, audzinātāji, esam pārliecināti, ka mūsu skolnieki savu ideālismu un patriotismu parādīs arī vēlākajā dzīvē.“ „Audzināšana notiek demokratiskā garā ar vakareiropisku akcentu. Mācību plānā ir īpašs priekšmets — sabiedriskās zinātnes, skolnieki attīsta pašdarbību dažādos pulciņos, sagatavo un lasa referātus.“

Rodas vēl jautājums par audzēkņu veselības stāvokli, bet arī uz to saņemam apmierinošu atbildi. Var redzēt, ka skolas vadība pārceļta domās jau uz Minsteri, kurp devies arī direktors Dreimanis. Pārrunājot jaunās vajadzības, kādas radīsies Minsterē, dzirdu norādījumus par bojāto mēbeļu atjaunošanu, kā arī jaunu galdu, krēslu un gultu sagādi internātam. Līdzšinējie zemie baraku logi apmainīsies ar lieliem logiem Minsterē, un tas spiež domāt par jauniem aizkariem. Daudz kas nolietots un naskās Augustdorfas saimnieces lauza galvu par trauku sagādi. Viena no tām piebilst, ka jāsteidzina ziedojumu vākšanu veļas mašīnai; līdz šim šai vajadzībai ienākušas 500 markas, bet būs vēl vajadzīgas 1000 markas. Labu sākumu šai ziedojumu vākšanai devuši ASV tautieši. Vispār iespaids ir tāds, ka bez Amerikas tautiešu nemitīga atbalsta mūsu vienīgā ģimnazija brīvajā pasaulē būtu savas durvis jau slēgusi.

Katrs, kas apmeklējis Augustdorfas latviešu ģimnaziju un internātu, šķīries no turienes ar gandarījumu. Minstere būs vieglāk sasniedzama kā Augustdorfa, un tādēļ latviešu jaunieši cer, ka tos šogad atkal apmeklēs ceļotāji no tālām zemēm. —**Btt.**—

Augustdorfā, februārī.

Laiks 27.02.1957